

მუშათა და გლეხთა მთავრობის

კანონთა და განკარგულებათა კრებული

სახალხო კომისართა საბჭოს და ეკონომიური საბჭოს
საქმეთა მმართველობის განოცევა

1932 წ. ივლისის 25.

№ 16

ნაწილი პირველი

შ ი ნ ა ა რ ს ი

შ რ ო მ ა

127. სტიქიურ უბედურებასთან ბრძოლისთვის შრომის ბეგარის დაწესების შესახებ.

შ რ ო მ ა

127. დადგენილება ც.ა.კ. და ს.კ.ს.

სტიქიურ უბედურებასთან ბრძოლისთვის შრომის ბეგარის დაწესების შესახებ.

სრულიად საქართველოს ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტი და საქართველოს სსრ სახალხო კომისართა საბჭო ადგენენ:

1. ზოგადი დებულებანი.

1. საქართველოს შრომისუნარიანი მოსახლეობა შეიძლება გაწვეულ იქნეს სტიქიურ უბედურებასთან ბრძოლის სამუშაოებისათვის შრომის ბეგარაზე.

2. შრომის ბეგარაზე მოსახლეობის გაწვევა შეიძლება, როგორც საერთო წესი, მხოლოდ მოვლენილი სტიქიური უბედურების სალოკალიზაციოდ და სალიკვიდაციოდ საჭირო სამუშაოებისათვის.

შრომის ბეგარის წესით მოსახლეობის გაწვევა სტიქიური უბედურების წინასწარ თავიდან ასაცილებლად საჭირო სამუშაოებზე შეიძლება მხოლოდ ისეთ შემთხვევაში, როდესაც ამ სამუშაოების შესრულება შეუძლებელია ნებაყოფლობით დაქირავებული მუშა-ძალით და უკეთეს სამუშაოების სასწრაფო წესით შეუსრულებლობას შეიძლება მოჰყვეს კატასტროფული შედეგი.

3. შრომის ბეგარაზე მოსახლეობის გაწვევა შეიძლება მხოლოდ:

ა) წყალდიდობის წინასწარ თავიდან აცილებისა, ლოკალიზაციისა და ძალის შესუსტებისათვის, აგრეთვე წყალდიდობის რაიონში მყოფი ხალხისა, ქონების, შენობებისა, საგუმბრებისა, ხიდებისა, სარკინისგზო ლიანდაგისა და საგზაო ნაგებობის დაღუპვისაგან, წალეკვისაგან და გარეცხვისაგან გადარჩენისათვის.

ბ) თოვლისა და ყინულისაგან რკინის გზის გაწმენდისათვის დიდი ნაძებების დროს, როდესაც მოძრაობის აღდგენა რკინის გზის ადმინისტრაციის ძალებით შეუძლებელია;

გ) ტყის ხანძრის ჩაქრობისა და ლოკალიზაციისათვის, როდესაც სატყეო ადმინისტრაციის საკუთარი ძალა ცეცხლთან საბრძოლველად საკმარისი არ არის;

დ) დასახლებულ ადგილებში (ქალაქად, დაბად და სოფლად) დიდი ხანძრის ჩაქრობისა და ლოკალიზაციისათვის, როდესაც სახანძრო ორგანიზაციების საკუთარი ძალა ცეცხლთან საბრძოლველად საკმარისი არ არის;

ე) ხალხისა და ქონების გადარჩენისათვის მიწისძვრის დროს, აგრეთვე აფეთქებისა, ზეავისა, მატარებლების თუ გემების ავარიისა და სხვა მისთ. დროს;

ვ) სასწრაფო სასანიტარო ღონისძიებათა განხორციელებისათვის გამწვავებული ეპიდემიის დროს, როდესაც ამ ღონისძიებათა ჩატარება ხელისუფლების ორგანოების ჩვეულებრივი საშუალებით შეუძლებელია;

ზ) სასოფლო და სატყეო მცურუნეობის მანებლებთან ბრძოლისათვის მასური დასევის დროს, როდესაც ასეთი ბრძოლის ჩვეულებრივი ღონისძიებანი საკმარისი არ არის.

4. შრომის ბეგარაზე მოსახლეობის გაწვევა ისეთ სტიქიურ უბედურებასთან ბრძოლისათვის, რაც მე-3 მუხლში აღნიშნული არ არის, შეიძლება მხოლოდ იმ პირობით, რომ ეს დაუყოვნებლივ ეცნობოს საქართველოს სსრ შრომის სახალხო კომისარიატს ან მის რწმუნებულებს ავტონომიურ რესპუბლიკებსა და ავტონომიურ ოლქში—კუთვნილებისამებრ.

5. შრომის ბეგარა სტიქიურ უბედურებასთან ბრძოლისათვის ხორციელდება როგორც გასაწვევი მოსახლეობის პირადი შრომით, ისე მის მიერ თავისი მუშა-საქონლის გამოყენებით და ჰაპანზიდვის ტრანსპორტის საშუალებათა და აგრეთვე ავტო-მოტო-ტრანსპორტის გამოყენებით (შრომის საქაპანზიდვო ბეგარა, შრომის საავტო-მოტო-ტრანსპორტო ბეგარა).

II. შრომის ბეგარაზე გასაწვევ პირთა წრე, გაწვევის ვადა და მანძილი.

6. შრომის ბეგარაზე სტიქიურ უბედურებასთან ბრძოლისათვის შეიძლება გაწვეულ იქნეს ყველა მოქალაქე, ქვემომდევნო მუხლებში აღნიშნულ გამოწვევის ვადისა გარდა.

7. შრომის ბეგარაზე სრულიად არ გაიწვევა:

ა) ის პირი, რომელსაც 18 წელი არ შესრულებია;

ბ) 45 წლისაზე უფროსი მამაკაცი;

გ) 40 წლისაზე უფროსი ქალი;

8. შრომის ბეგარაზე გაწვევისაგან განთავისუფლდება:

ა) შრომის და ომის ინვალიდი;

ბ) ის პირი, რომელსაც ავადმყოფობისა თუ დაზავების გამო დაუკარგავს დროებით შრომის უნარი, — იმ ხნის განმავლობაში, რაც საჭიროა შრომის უნარის აღდგენისათვის;

გ) ორსული ქალი 8 კვირით წინ მშობიარობამდე და მშობიარე 8 კვირის განმავლობაში მშობიარობის შემდეგ;

დ) ძუძუს მაწოვებელი ქალი;

ე) ქალი, რომელსაც ჰყავს ბავშვები ასაკით 8 წლამდე, უკეთუ მათ სხვა მომვლელი არა ჰყავთ.

9. შრომის ბეგარაზე გაწვევისაგან განთავისუფლდება აგრეთვე ის პირი, რომელიც იმყოფება ნამდვილ სამხედრო სამსახურში მუშათა და გლეხთა წითელ არმიასა და ფლოტში.

10. საქართველოს სსრ სახალხო კომისართა საბჭოს, ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ავტონომიური ოლქის ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტებისა, სარაიონო აღმასრულებელი კომიტეტებისა და დამოუკიდებელ საადმინისტრაციო-სამეურნეო ერთეულებად გამოყოფილი ქალაქების საქალაქო საბჭოების დადგენილებებით შეიძლება სხვა დამატებითი შეღავათების მიცემა, შესასრულებელ სამუშაოთა ხასიათისა, ადგილობრივი პირობებისა, ოჯახური და სამსახურებრივი მდგომარეობისა და ჯანმრთელობის მიხედვით.

11. მდებარეობითი სქესის პირთა გაწვევა შრომის ბეგარაზე სტიქიურ უბედურებასთან ბრძოლისათვის შეიძლება უმთავრესად მხოლოდ ამა დადგენილების მე-3 მუხლის „ვ“ პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევაში და აგრეთვე იმ შემთხვევაში, როდესაც საჭიროა დახმარების გაწვევა დაპრილთა და ავადმყოფთათვის.

12. ყველა შემთხვევაში, გარდა მე-3 მუხლის „დ“, „ე“ და „ვ“ პუნქტებში აღნიშნულისა, შრომის ბეგარაზე სტიქიურ უბედურებასთან ბრძოლისათვის გაიწვევა მხოლოდ იმ ადგილის მოსახლეობა, რომელზედაც ვრცელდება სასოფლო-სამეურნეო გადასახადის დებულების მოქმედება.

სხვა დასახლებული ადგილების მოსახლეობის გაწვევა შრომის ბეგარაზე შეიძლება მხოლოდ საქართველოს სსრ სახალხო კომისართა საბჭოს ან ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ავტონომიური ოლქის ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტების პრეზიდიუმების ნებართვით.

13. მოსახლეობის გაწვევა შრომის ბეგარაზე სტიქიურ უბედურებასთან ბრძოლისათვის არ უნდა აღემატებოდეს 5 დღეს საოპერაციო წელიწადში, გარდა მუშა-საქონლის და სატრანსპორტო საშუალებათა გაყოლის შემთხვევისა, როდესაც გაწვევის ვადა შეთანხმებულ უნდა იქნეს მუშა-საქონლის და სატრანსპორტო საშუალებათა გამოყვანის ვადასთან (მუხ. 22), და გარდა 41 მუხლში გათვალისწინებული შემთხვევისა.

აღნიშნული ვადის განგრძობა შეიძლება მხოლოდ საქართველოს სსრ სახალხო კომისართა საბჭოს ან ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ავტონომიური ოლქის ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტების პრეზიდიუმების ნებართვით.

14. შრომის ბეგარაზე გაწვევის მანძილი, როგორც საერთო წესი, არ უნდა აღემატებოდეს 8 კილომეტრს გაწვეულის საცხოვრებელი ადგილიდან, გარდა მუშა-საქონლის და სატრანსპორტო საშუალებათა გაყოლის შემთხვევისა, როდესაც გაწვევის მანძილი შეიძლება გადიდებულ იქნეს 20 კილომეტრამდე.

სარაიონო აღმასრულებელი კომიტეტებისა და დამოუკიდებელ საადმინისტრაციო-სამეურნეო ერთეულებად გამოყოფილი ქალაქების საქალაქო საბჭოების პრეზიდიუმებს უფლება აქვთ, ადგილობრივი პირობების მიხედვით, გაადიდონ ამა მუხლში აღნიშნული ზღვრული მანძილი, ხოლო არა უმეტეს ვიდრე 50 პროცენტით.

გაწვევის მანძილის ამაზე მეტად გადიდება შეიძლება მხოლოდ საქართველოს სსრ სახალხო კომისართა საბჭოს ან ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ავტონომიური ოლქის ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტების პრეზიდიუმების ნებართვით.

III. შრომის ბეგარაზე გამოსაყენებელი ინსტრუმენტი, იარაღი, მუშა-საქონელი და სატრანსპორტო საშუალებანი.

15. სტიქიურ უბედურებასთან ბრძოლისათვის შრომის ბეგარაზე გასაწვევ პირთ შეიძლება დაევალოთ—გამოცხადდნენ თავიანთი ინსტრუმენტებით და იარაღით, რაც საჭიროა სტიქიურ უბედურებასთან ბრძოლისათვის.

16. შრომის ბეგარაზე გასაწვევ პირთ შეიძლება დაევალოთ—გამოცხადდნენ თავიანთი მუშა-საქონლით და საქაპანზიდვო საშუალებებით (შრომის საქაპანზიდვო ბეგარა) და აგრეთვე ავტო-მოტო ტრანსპორტით (შრომის საავტო-მოტო-ტრანსპორტო ბეგარა).

17. სახელმწიფო დაწესებულებათ და საწარმოთ, გარდა სამხედროსი, და კოოპერატიულ და საზოგადოებრივ ორგანიზაციებს შეიძლება დაევალოთ—გამოიყვანონ თავიანთი მუშა-საქონელი და გამოიტანონ თავიანთი სატრანსპორტო საშუალებანი.

18. შრომის საქაპანზიდვო ბეგარაზე არ შეიძლება გამოყენებულ იქნეს:

ა) ხნოვანობით 4 წლისაზე მცირე მუშა-საქონელი;

ბ) ჯიშინი ოთფეხი საქონელი მიწათმოქმედების სახალხო კომისარიატის ორგანოებში დარეგისტრებული;

გ) ისეთი მუშა-საქონელი, რომელიც დაავადებულია და მუშაობისათვის არ გამოდგება, და აგრეთვე ისეთი საქონელი, რომელიც, სენის ხასიათის მიხედვით, განცალკევებულ უნდა იყოს; ისეთი საქონელი არ გამოიყენება ბეგარაზე ავადმყოფობის განმავლობაში;

დ) მუშა-საქონელი ისეთი ადგილიდან, სადაც დაწესებულია სპეცტრინარო კარანტინი (უკეთუ ბეგარის წესით იგი წარგზავნილ უნდა იქნეს კარანტინისაგან თავისუფალ ადგილას).

19. სარაიონო აღმასრულებელ კომიტეტებსა და დამოუკიდებელ საადმინისტრაციო-სამეურნეო ერთეულებად გამოყოფილი ქალაქების საქალაქო საბჭოებს შეუძლიანთ, ადგილობრივი პირობებისა და სამუშაოების ხასიათის მიხედვით, გაანთავისუფლონ აგრეთვე სხვა საქონელიც შრომის ბეგარის წესით გამოყენებისაგან.

20. სატრანსპორტო საშუალებათა და თანგამყოლი მუშა ძალის გაწვევის მანძილი არ უნდა აღემატებოდეს 20 კილომეტრს მათი მუდმივი სამყოფელი ადგილიდან; ამასთანავე, როგორც სატრანსპორტო საშუალებებზე, ისე თანგამყოლ მუშა-ძალაზე შეიძლება გავრცელებულ იქნეს მე-14 მუხლის მე-2 და 3 ნაწილში აღნიშნული გამონაკლისები.

21. შრომის საქაპანზიდვო ბეგარაზე ცოცხალ საწვევადიან სატრანსპორტო საშუალებათა გაწვევის დროს:

ა) სამუშაო დღის განმავლობაში გასავლელი მანძილი არ უნდა აღემატებოდეს:

ცხენის საწვევადიანი სატრანსპორტო საშუალებისათვის—25-30 კილომეტრს, ხოლო ხარის თუ კამეჩის საწვევადიანი სატრანსპორტო საშუალებისათვის—15-20 კილომეტრს;

ბ) სატრანსპორტო საშუალებათა დატვირთვა უნდა სწარმოებდეს ადგილის რელიეფისა და გზების მდგომარეობის მიხედვით, ხოლო არ შეიძლება აღემატებოდეს 1-1,5 ტონას ერთი წყვილი ცხენის შებმულობაზე და 0,751,25 ტონას ერთი უღელი ხარისა თუ კამეჩის შებმულობაზე.

22. ცოცხალი საწვევი ძალის გამოყენება შრომის ბეგარის წესით არ უნდა აღემატებოდეს 10 სამუშაო დღეს წელიწადში.

23. ისეთი მეურნეობის მუშა-საქონელი და სატრანსპორტო საშუალება, რომლის შედგენილებაშიაც შრომისუნარიანი პირი არ არის, ან ისეთი მეურნეობისა, რომელიც განთავისუფლებულია შრომის ბეგარისაგან, გამოყენებულ უნდა იქნეს უპირატესად მსუბუქ სამუშაოებზე და თანაც ისე, რომ საქონლისა და სატრანსპორტო საშუალების სახლში არყოფნა არ გავრცელდეს თვითმუშაგერ ერთ დღე-ღამეზე მეტ ხანს. ასეთ შემთხვევაში ტრანსპორტის თანგამყოლად დაინიშნება ამ მეურნეობის პატრონის ნათესავი ან ისეთი პირი, რომელსაც თვით მეურნეობა მიანდობს თავის საქონელს და სატრანსპორტო საშუალებას.

IV. შრომისა, ინსტრუმენტისა, იარაღისა, მუშა-საქონლისა და სატრანსპორტო საშუალების სასყიდელი და შრომის ბეგარაზე გაწვეულ პირთა კმაყოფა და უზრუნველყოფა.

24. სასყიდელი შრომის ბეგარის წესით წარმოებული მუშაობისათვის უნდა გაილოს სამუშაოების მწარმოებელმა ორგანომ (მუხ. 45) ადგილობრივი სახსრიდან ან სპეციალურად საამისოდ გადადებული სახსრიდან.

უკეთეს მუშაობა წარმოებულა რომელიმე უწყების უშუალო საკურობისათვის ან ამ უწყების ქვემდებარე დაწესებულებისა და საწარმოს საკურობისათვის, სასყიდელს ამ მუშაობისათვის გაიღებს ეს უწყება, დაწესებულება ან საწარმო.

25. შრომის ბეგარაზე გაწვეულ პირთა შრომის სასყიდლის ნორმებს განსაზღვრავენ საქართველოს სსრ შრომის სახალხო კომისარიატი და მისი რწმუნებულნი ავტონომიურ რესპუბლიკებსა და ავტონომიურ ოლქში ნარდობის პრინციპის მიხედვით, ხოლო ეს ნორმები არ შეიძლება იყოს არაკვალიფიციური მუშის ადგილობრივ განაკვეთზე ნაკლები.

26. ინსტრუმენტის და იარაღისა, მუშა-საქონლისა და სატრანსპორტო საშუალების გამოყენების სასყიდლის ნორმებს განსაზღვრავენ საქართველოს სსრ მომარაგების სახალხო კომისარიატი და მისი რწმუნებულნი ავტონომიურ რესპუბლიკებსა და ავტონომიურ ოლქში.

27. სასყიდელი შრომისათვის და ინსტრუმენტისა, იარაღისა მუშა-საქონლისა და სატრანსპორტო საშუალების გამოყენებისათვის გადახდილ უნდა იქნეს:

ა) უკეთეს მუშაობა გაგრძელდა არა უმეტეს 5 დღისა—დაუყოვნებლივ, სამუშაოს დამთავრებისთანავე;

ბ) უკეთეს მუშაობა გრძელდება 5 დღეზე მეტ ხანს—თვითეულ 5 დღეში ერთხელ მაინც.

28. უკეთეს მოსალოდნელი სტიქიური უბედურების წინასწარ თავიდან აცილებაში ანუ უკვე მოვლენილი უბედურების ლიკვიდაციასა თუ ლოკალიზაციაში უშუალოდ დაინტერესებულია ყველა ის მოქალაქე, რომელიც გაწვეულ უნდა იქნეს შრომის ბეგარის წესით (მოქალაქეთა პირადი და ქონებრივი უშიშროების დაცვისათვის საჭირო ღონისძიების მიღება), სარაიონო აღმასრულებელ კომიტეტებს და დამოუკიდებელ საადმინისტრაციო-სამეურნეო ერთეულებად გამოყოფილი ქალაქების საქალაქო საბჭოებს უფლება აქვთ დაადგინონ შრომის ბეგარაზე მოსახლეობის უსასყიდლოდ გაწვევა.

სხვა შემთხვევაში სტიქიურ უბედურებასთან ბრძოლისათვის უსასყიდლო შრომის ბეგარის შემოღება შეიძლება მხოლოდ საქართველოს სსრ სახალხო კომისართა საბჭოს ან ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ავტონომიური ოლქის ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტების ნებართვით.

29. შრომის ბეგარაზე გაწვეული პირნი იკვებებიან საკუთარი ხარჯით.

30. შრომის ბეგარაზე გამოსაყენებელი მუშა-საქონელი იკვებება თავისი პატრონის ხარჯით.

სათბობი მასალოთ სატრანსპორტო საშუალებანი უნდა უზრუნველჰყონ ბეგარის ჩამტარებელმა ორგანოებმა.

31. სასმელი წყლის მიწოდება და სურსათისა, ფურთაქისა და სათბობი, საცხები და სხვა მასალის მიზიდვა უნდა მოაწყონ ბეგარის ჩამტარებელმა ორგანოებმა.

საზოგადოებრივი კვების ორგანიზაციებმა უნდა გახსნან შრომის ბეგარის ჩატარების ადგილებში სასურსათო ფარდულეები.

32. შრომის ბეგარაზე გაწვეულთა უზრუნველყოფას სასწრაფო სამედიცინო დახმარებით ანხორციელებენ ბეგარის ჩამატარებელი ორგანოები.

33. უკეთეს გაწვევა ხდება ისეთ მანძილზე საცხოვრებელი ადგილიდან, რაც 8 კილომეტრს აღემატება, გაწვეულს უნდა მიეჩინოს უფასოდ სადგომი ღამის გასათევად.

34. შრომის ბეგარაზე მუშაობის დროს ან ამ მუშაობის გამო განაცადი ზარალი საქონლის გაწყდომისა თუ დაავადებისაგან ან სატრანსპორტო საშუალებისა და ინვენტარის დაზიანებისაგან აენაზღაურება პატრონს ნატურით თუ ფულად საბაზრო ღირებულების მიხედვით, 26 მუხლში აღნიშნული წესის თანახმად.

შენიშვნა 1. ამ მუხლში აღნიშნული ზარალი არ უნდა იქნეს ანაზღაურებული, უკეთეს იგი მოხდა საქონლის, სატრანსპორტო საშუალების და ინვენტარის პატრონის განზრახვით.

შენიშვნა 2. დავა შრომის ბეგარის აღსრულების დროს მომხდარი ზარალის ანაზღაურების შესახებ გადაწყვეტილ უნდა იქნეს სასამართლო წესით.

35. ის პირი, რომელიც დაკარგავს შრომის უნარს შრომის ბეგარის შესრულების გამო, ხოლო მისი სიკვდილის შემთხვევაში მისი ოჯახის შრომის-უუნარო წევრნი უნდა უზრუნველჰყონ სოციალური უზრუნველყოფის ორგანოებმა საერთო საფუძველზე, გარდა იმ შემთხვევისა, რაც იწვევს სამოქალაქო სამართლის კოდექსის 403 და 404 მუხ. შეფარდებას.

V. შრომის ბეგარის მომზადებისა, დანიშვნისა და ჩატარების წესი.

36. შრომის ბეგარა, გარდა ისეთი შემთხვევისა, როდესაც შეუძლებელია წინასწარ იმის დანახვა, საჭირო იქნება თუ არა ბეგარის დანიშვნა, ვათვალისწინებულ უნდა იქნეს იმ სამუშაოების განსაკუთრებული გეგმებით, რაც შესასრულებელია შრომის ბეგარის შეფარდებით.

ამ გეგმებს შეიმუშავენ და სათანადო ხარჯთაღრიცხვებს შეადგენენ: რესპუბლიკური მნიშვნელობის მქონე სამუშაოებისათვის—სათანადო ცენტრალური ორგანოები, რომელნიც ამ სამუშაოებს ადმინისტრირებენ, ხოლო ადგილობრივი მნიშვნელობის მქონე სამუშაოებისათვის—სარაიონო აღმასრულებელი კომიტეტები ან საქალაქო საბჭოები; ეს გეგმები და ხარჯთაღრიცხვები დამტკიცებულ უნდა იქნეს საერთო წესით, რაც დადგენილია ამგვარი გეგმებისა და ხარჯთაღრიცხვების დამტკიცებისათვის.

37. სამუშაოების გეგმებით გაითვალისწინება მუშაობისათვის საჭირო სამუშაო დღეებისა, საზიდავ-დღეებისა და ავტო-მოტო-დღეების საერთო რაოდენობა და მათი განაწილება რაიონებსა, საქალაქო საბჭოებსა და სასოფლო საბჭოებს შორის, ან, უკეთეს სამუშაოები წარმოებულ უნდა იქნეს განსაკუთრებულ უბნებში,—სათანადო უბნებს შორის.

38. სამუშაოების გეგმების შესაბამისად ხარჯთაღრიცხვებით უზრუნველყოფილ უნდა იქნეს ხარჯები მუშაობის ორგანიზაციისა, ტექნიკური ზედამხედველობისა, ინსტრუმენტების შეძენისა და სამუშაო ხელფასის გაცემისათვის, როდესაც შრომის ბეგარა ფასიანია, და სხვა საჭიროებისათვის, რაც დაკავშირებულია განზრახულ სამუშაოებთან.

39. ამ საორგანიზაციო ღონისძიებათა განხორციელებამდე, რაც უზრუნველყოფს მუშა-ძალისა და სატრანსპორტო საშუალებათა წესიერ და ნაყოფიერ გამოყენებას, შრომის ბეგარაზე მოსახლეობის გაწვევა არ შეიძლება.

40. სამუშაოების გეგმებით ვათვალისწინებული სამუშაო დღეების საერთო რიცხვი, რაც სათანადო ადგილის მოსახლეობაზე მოდის, განაწილდება, ამა თუ იმ ბეგარისათვის დადგენილ ფარგლებში, ყველა ბეგარა-ვალდებულ პირთა შორის სათანაბრად, ჯგუფების გამოწვევის რიგების დადგენით.

41. ისეთ შემთხვევაში, როდესაც მოსახლეობის შრომის ბეგარა მთლად გამოყენებულია, ხოლო დაწყებული სამუშაოების დასამთავრებლად ან დამატებითი სამუშაოების საწარმოებლად იგი საკმარისი არ აღმოჩნდა, შრომის ბეგარაზე შეიძლება დამატებით გაწვეულ იქნენ, მე-13 მუხლით ვათვალისწინებულ ფარგლებში, ის პირნი, რომელთა მეურნეობაც სასოფლო-სამეურნეო გადასახადით იბეგრება ინდივიდუალური წესისამებრ, და ის პირნი, რომელნიც სამემოსავლო გადასახადით იბეგრებიან ამ გადასახადის მე-3 №-ის განრიგების თანახმად.

42. შრომის ბეგარის ჩასატარებლად საჭირო საზიდავ-დღეების ან ავტომოტო-დღეების საერთო რიცხვი განაწილდება ყველა იმ მეურნეობასა და ორგანიზაციის შორის, რომელნიც მოვალენი არიან გამოიტანონ საზიდავები და ავტომოტოები, პროპორციულად იმ მუშა-საქონლისა და სატრანსპორტო საშუალებათა შესაბამისად, რაც მათ ხელთაა.

43. სტიქიური უბედურების წინასწარ თავიდან აცილებისათვის მოსახლეობა შრომის ბეგარაზე გაწვეულ უნდა იქნეს, რამდენადაც ეს შესაძლებელია, მხოლოდ მინდერის მუშაობისაგან თავისუფალ დროს.

კერძოდ, შრომის ბეგარა წყალდიდობისაგან მოსალოდნელი სტიქიური უბედურების წინასწარ თავიდან ასაცილებლად საჭირო მუშაობისათვის შეიძლება დაინიშნოს მხოლოდ შემდეგ პერიოდში: თებერვლის 1-დან ივნისის 1-მდე და ოქტომბრის 15-დან ნოემბრის 30 მდე.

44. მოსახლეობა შრომის ბეგარაზე გაიწვევა სარაიონო აღმასრულებელი კომიტეტებისა და დამოუკიდებელ საადმინისტრაციო-სამეურნეო ერთეულებად გამოყოფილი ქალაქების საქალაქო საბჭოების განკარგულებით, ან სასოფლო საბჭოებისა და სხვა ქალაქების საქალაქო საბჭოების განკარგულებით, თანახმად სათანადო სარაიონო აღმასრულებელი კომიტეტის და დამოუკიდებელ საადმინისტრაციო-სამეურნეო ერთეულად გამოყოფილი ქალაქის საქალაქო საბჭოს ნებართვისა.

დაუყოვნებელ შემთხვევაში მოსახლეობის გაწვევა შრომის ბეგარაზე შეუძლიან სასოფლო საბჭოს და რაიონში შემავალი ქალაქის საქალაქო საბჭოს, ზემდგომი აღმასრულებელი კომიტეტის ან საქალაქო საბჭოს წინასწარი ნებართვის გარეშე; ხოლო, ამასთანავე, მოსახლეობის ბეგარაზე გაწვევა აუცილებლად დაუყოვნებლივ უნდა ეცნობოს ზემდგომ აღმასრულებელ კომიტეტს ან საქალაქო საბჭოს.

45. უკეთეს განსაზღვრული სამუშაოებისათვის ხელმძღვანელობის გასაწევად არსებობს სპეციალური ორგანო, ამ სამუშაოების წარმოებისათვის შრომის ბეგარის დანიშვნა შეიძლება მხოლოდ ამ ორგანოს მოთხოვნით ან მასთან შეთანხმებით.

46. შრომის ბეგარის ჩატარება ეკისრება სარაიონო აღმასრულებელი კომიტეტებისა და საქალაქო საბჭოების სათანადო ორგანოებს და სასოფლო საბჭოებს ან სპეციალურ ორგანოებს—სარაიონო აღმასრულებელი კომიტეტების საერთო ხელმძღვანელობით.

47. ზედამხედველობას შრომის დაცვის სფეროში შრომის ბეგარის წესით ჩასატარებელ სამუშაოებზე ანხორციელებენ შრომის სახალხო კომისარიატის ადგილობრივი ორგანოები.

48. უკეთეს შრომის ბეგარა-ვალდებული პირი არ გამოცხადდა ან არ წარადგინა მუშა-საქონელი და სატრანსპორტო საშუალებანი დანიშნულ დროს და ადგილს, მუშაობა-გაცდენილი დღეები, საზიდავ-დღეები და ავტო-მოტო დღეები გადაიტანება ფულად შესატანზე, სარაიონო აღმასრულებელი კომიტეტებისა და დამოუკიდებელ სადმინისტრაციო-სამეურნეო ერთეულებად გამოყოფილი ქალაქების საქალაქო საბჭოების მიერ დადგენილი ნორმების მიხედვით, უწყებულ ადგილას არაკვალიფიციურ მუშა-ძალზე, მუშა-საქონელზე და სატრანსპორტო საშუალებებზე არსებული საშუალო ფასების შესაბამისად, და გადახდევინებულ იქნება საქალაქო საბჭოებისა და სასოფლო საბჭოების მიერ გადასახადთა გადახდევინების დებულებაში გათვალისწინებული წესების თანახმად.

49. წინა მუხლში აღნიშნული თანხები მიიქცევა ადგილობრივ ბიუჯეტში. ინსტრუქციას ამ თანხების გადახდევინებისა, შენახვისა, აღნუსხვისა და ხარჯვის შესახებ გამოსცემს ფინანსთა სახალხო კომისარიატი.

50. შრომის ბეგარაზე უარის თქმა ან ამ ბეგარისაგან თავის არიდება, 48 მუხლში აღნიშნული ფულადი გადასახდელის გარდა, გამოიწვევს აგრეთვე პასუხისმგებლობას სისხლის სამართლის კოდექსის 61 მუხ. თანახმად.

51. შრომის ბეგარაზე გაწვეული მოსახლეობის შრომისა თუ გამოყვანილი მუშა-საქონლის და სატრანსპორტო საშუალებების გამოყენება არაპირდაპირი დანიშნულებისამებრ ან ამა დებულებაში გათვალისწინებული წესების დარღვევით გამოიწვევს დამნაშავე თანამდებობის პირთა პასუხისმგებლობას სისხლის სამართლის კოდექსის 114 მუხლის თანახმად.

52. შრომის ბეგარაზე მოსახლეობის გაწვევა იმ ადგილებში, სადაც შემოღებულია რევოლუციონური წესრიგის დაცვის საგანგებო ღონისძიებანი განსაკუთრებული ან სამხედრო წესების სახით, მოხდება განსაკუთრებული წესის თანახმად.

53. ინსტრუქციას ამა დადგენილების შეფარდებისათვის გამოსცემს შრომის სახალხო კომისარიატი დაინტერესებულ უწყებებთან შეთანხმებით.

სრ. საქ. ც. ა. კ-ის თავმჯდომარე ფ. მაზარაძე.

საქ. სსრ ს. კ. ს-ოს თავმჯდომარის მოადგ. პ. აღნიაშვილი.

სრ. საქ. ც. ა. კ-ის მდივანი ხ. თოდრია.

1932 წ. მაისის 13.

ტფილისი.